

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 46 0 Rs 043566 19 Rev
Sarajevo, 06.08.2019. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Tife Potogija kao predsjednice vijeća, Amre Hadžimustafić i Fatime Mrdović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice J.R. iz B., zastupane po punomoćnici E.B., advokatu iz B., protiv tuženih JU ... i E.Z., direktora JU ..., zastupani po punomoćniku H.S., advokatu iz B., radi zabrane diskriminacije na radnom mjestu, v.s. 20.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku broj: 46 0 Rs 043566 18 Rsž 3 od 21.02.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.08.2019. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 043566 17 Rs 3 od 18.05.2018. godine usvojen je tužbeni zahtjev tužiteljice koji glasi:

I Utvrđuje se da je tužiteljica trpila mobing na radu od prvotužene JU ... od strane drugotuženog, direktora prvotužene, koji se prema tužiteljici ponašao diskriminirajuće u odnosu na druge uposlenike prvotužene na način:

- a) što je drugotuženi u periodu od ... godine do podnošenja tužbe ... godine u više navrata zaključao ordinaciju broj ... kojoj je radila tužiteljica kao specijalista obiteljske medicine i onemogućio joj pristup i rad u njoj, a u tom periodu je primoravao tužiteljicu da cijelo radno vrijeme radi u ordinaciji broj ... koja po svojoj naravi služi kao ordinacija hitne pomoći;
- b) što je tužiteljici zabranio izdavanje i korištenje liječničkih recepata, te zbog toga nije mogla raditi kao ljekar ..., što je u istom periodu u vrijeme kada je tužiteljica bila na poslu onemogućavao tužiteljicu u obavljanju liječničke djelatnosti i pregleda na taj način što je izdao nalog da će preglede u njeno ime obavljati doktor K., te da se pacijenti njemu upućuju;
- c) što je tužiteljici zabranio usmenu komunikaciju sa direktorom prvotužene i primoravao je da se istom obraća pismenim putem-putem pošte i to u rukopisu, a što nije tražio od drugih ljekara, ni uposlenih;

II Obavezuju se tuženi da tužiteljici solidarno na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda isplate iznos od ... KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do isplate i da joj naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 5.840,00 KM

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku broj 46 0 Rs 043566 18 Rsž 3 od 21.02.2019. godine žalbe tuženih su uvažene, prvostepena presuda preinačena i tužbeni zahtjev tužiteljice odbijen u cijelosti. Tužiteljica je obavezana da tuženim naknadi troškove postupka u ukupnom iznosu od 7.156,00 KM.

Protiv drugostepene presude reviziju (sa dopunom) je blagovremeno izjavila tužiteljica zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da sud reviziju usvoji, pobijanu presudu ukine (pravilno preinači) i usvoji tužbeni zahtjev tuželjice u cijelosti ili da je ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U podnesenom odgovoru na reviziju tuženi su osporili osnovanost revizijskih prigovora i predložili da se revizija odbije kao neosnovana ili odbaci kao nedopuštena.

Odredbom člana 13. stav (2) Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09 i 12/16) određeno je da je revizija uvijek dozvoljena u antidiskriminacionim postupcima propisanim odredbom člana 12. istog zakona. Kako prema odredbi člana 4. stav (3) Zakona o zabrani diskriminacije mobing predstavlja oblik diskriminacije to je, suprotno stanovištu iznesenom u odgovoru na reviziju, u ovoj pravnoj stvari revizija dopuštena bez obzira što vrijednost pobijanog dijela pravomoćne presude ne prelazi cenzus propisan odredbom člana 237. stav (2) Zakona o parničnom postupku.

Revizija nije osnovana.

Odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva drugostepeni sud je, u bitnom, zasnovao na zaključku da su tuženi tokom postupka dokazali da prema tužiteljici nisu uopšte preduzeli radnje koje je tužiteljica označila kao mobing, ili da su preduzete radnje bile opravdane zbog organizacije rada i unapređenja radne discipline.

Radi pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja drugostepeni sud je u skladu sa odredbom člana 217. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj: 53/09, 19/06, 98/15-dalje ZPP) zakazao raspravu pred drugostepenim sudom, ponovo izveo već izvedene dokaze i utvrdio činjenice i pravne zaključke suprotne zaključcima prvostepenog suda, na kojima je utemeljio svoju odluku o odbijanju tužbenog zahtjeva tužiteljice.

Neprihvatljiv je prigovor revidentice da je drugostepeni sud pogrešno cijenio provedene dokaze, iskaze svjedoka i parničnih stranaka kao i materijalne dokaze, suprotno odredbi člana 8. ZPP, uslijed čega da je pobijana presuda zahvaćena povredom odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP.

Suprotno tvrdnjama revidentice, drugostepeni sud je u razlozima svoje odluke ocijenio sve provedene dokaze u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene ponovno izvedenih dokaza utvrdio sporne činjenice odlučne za ovaj spor. Stečeno

uvjerenje o odlučnim činjenicama prvostepeni sud je opravdao logičnim i uvjerljivim razlozima, pa ne stoji tvrdnja revidentice o proizvoljnoj ocjeni izvedenih dokaza. Drugostepeni sud je u obrazloženju svoje presude pravilno i iscrpno izložio proces pojedinačne ocjene izvedenih dokaza, njihovog dovođenja u međusobnu vezu i izvođenja zaključaka o postojanju, odnosno nepostojanju pravno relevantnih činjenica za donošenje odluke u ovom sporu. Drugostepeni sud je u odluci iscrpno interpretirao iskaz tužiteljice kao parnične stranke, kao i iskaze svjedoka I.K., D.H. i S.T., ali je nakon ocjene tih dokaza, dovodeći ih u vezu sa svim drugim izvedenim dokazima, pravilno zaključio da se tim iskazima ne može pokloniti vjera kao istinitim i objektivnim, jer su suprotni ostalim provedenim dokazima koje je drugostepeni sud prihvatio. Slobodnoj ocjeni dokaza od strane suda stranka ne može s uspjehom suprotstaviti svoju ocjenu tih dokaza, tim više što ta ocjena u konkretnom slučaju uključuje prigovore činjenične prirode koji u revizijskom postupku nisu relevantni (član 240. stav 2. ZPP). Za svoju odluku drugostepeni sud je dao jasne i uvjerljive razloge, odluka sadrži činjenično i pravno obrazloženje, zbog čega nije osnovan ni prigovor povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članom 191. stav (4) ZPP.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava, kojeg revidentica ne može s uspjehom temeljiti na činjeničnom stanju drugačijem od onog koje je utvrđeno od strane drugostepenog suda.

Sporno pravno pitanje vezano za tužbeni zahtjev tužiteljice i u ovoj, revizijskoj, fazi postupka, je pitanje vršenja mobinga nad tužiteljicom od strane tuženih radnjama koje opisuje tužiteljica, a koje se odnose na zaključavanje ordinacije broj ... u kojoj je tužiteljica radila kao specijalista ... i premještanje tužiteljice u ordinaciju broj ... koja služi kao ordinacija hitne pomoći. Navedeno pitanje je označeno sa a) stava I tužbenog zahtjeva tužiteljice.

Za radnje opisane u stavu I b), zabrana izdavanja i korištenja liječničkih recepata i zabrana usmene komunikacije sa direktorom prvotužene, u drugostepenom postupku je utvrđeno da se ne mogu smatrati mobingom, jer su tuženi dokazali da prezentovane činjenice ne odgovaraju realnosti, da su svi ljekari dobijali isti broj recepata, a u periodu kada nije bilo recepata, recepte nije dobijao niko, a ne samo tužiteljica. Za pismenu komunikaciju između tužiteljice i tuženog direktora utvrđeno je da se dešavalo da komuniciraju na taj način kada je direktor reagovao na ponašanje tužiteljice, kašnjenje na posao i odlazak sa posla ranije (nepoštivanje radnog vremena), zadržavanje izvan radnog prostora u kafeteriji dok su pacijenti čekali, što po ocjeni drugostepenog suda, a koji zaključak prihvata i ovaj sud, ne predstavlja radnje koje za tužiteljicu imaju ponižavajući efekat i čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova.

Relevantna činjenična utvrđenja drugostepenog suda mogu se rezimirati na slijedeći način:

Tužiteljica, kao zaposlenica prvotužene, specijalista ..., bila je u radnom odnosu sa prvotuženom po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme od ... godine, kada je došlo do spajanja dva ... G.V.U. u jednu ustanovu. Tužiteljica je radila u ordinaciji broj ... na katu D.z.. Odlukom direktora, drugotuženog, bila je raspoređena na rad u ambulanti na P., odakle se vratila samoinicijativno ...godine i počela ponovo raditi u ordinaciji broj Zbog samovoljnog ponašanja i nepoštivanja radnih obaveza, radnog vremena i odluka

direktora, protiv tužiteljice su vođeni disciplinski postupci. Odluka o otkazu ugovora o radu je poništena u sudskom postupku, tužiteljica je vraćena na posao, da bi ... godine raskinula ugovor o radu sa prvotuženom. Drugotuženi, direktor, je pismeno ... godine obavijestio tužiteljicu da ne može boraviti u ordinaciji na katu, nego u ordinaciji broj ... kako bi mogla biti na raspolaganju pacijentima i da će ordinacija na katu biti zaključana. Upozorena je da se nije javila na posao od ... godine do ... godine. Neprihvatajući odluku direktora tužiteljica je nasilno odlazila na kat u ordinaciju broj ..., zbog čega je ordinacija zaključana. Tužiteljica je uz pomoć policije ušla u ordinaciju broj U ordinaciji broj ... radili su liječnici ..., doktori za vrijeme dežure i u drugoj smjeni. Pored tužiteljice kao doktori ... radili su i drugi doktori, kao i doktor ... T.K., koji ima ordinaciju na katu, a po potrebi je bio raspoređen i u ordinaciji broj Na osnovu iskaza ovog svjedoka utvrđeno je da je tužiteljica dobijala radne zadatke u okviru struke i obrazovanja, da joj nije uskraćena edukacija i da je dok je radila u D.z. završila još jedan fakultet.

Članom 4. stav (3) Zakona o zabrani diskriminacije propisano je da je mobing oblik nefizičkog uznemiravanja na radnom mjestu koji podrazumijeva ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na žrtvu, čija je svrha ili posljedica degradacija radnih uslova ili profesionalnog statusa zaposlenih.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno je drugostepeni sud primijenio materijalno pravo, navedenu odredbu Zakona o zabrani diskriminacije, kada je zaključio da radnje koje je drugotuženi preduzimao prema tužiteljici nemaju ponižavajući efekat i da njihova svrha ili posljedica nije bila degradacija radnih uslova tužiteljice ili njenog profesionalnog statusa.

I po mišljenju ovog revizijskog suda ne mogu se smatrati mobingom aktivnosti poslodavca koje su opravdane zbog efikasnije organizacije posla ili unapređenja radne discipline. Postupci tuženog u konkretnom slučaju su se kretali u okviru njegovih zakonskih ovlaštenja, a ne u cilju ugrožavanja radnog mjesta tužiteljice ili radi ostvarenja za nju neprijateljske, ponižavajuće ili uvredljive radne sredine. Poduzete aktivnosti direktora, premještanje tužiteljice u drugu ordinaciju, ne mogu se tretirati kao aktivnosti usmjerene na izoliranje žrtve, nego kao radnje u okviru ovlaštenja direktora uzrokovane ponašanjem tužiteljice, a sve radi efikasnije organizacije posla ili unapređenja radne discipline.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, revizija tužiteljice je odbijena kao neosnovana primjenom odredbi člana 248. ZPP.

Predsjednica vijeća
Tifa Potogija, s.r.